

TLAČOVÁ SPRÁVA

31. marec 2023

Zomrel režisér Stanislav Párnický, nakrúcal pre film aj televíziu a svoje skúsenosti odovzdával mladým

V piatok 31. marca 2023 zomrel vo veku nedožitých 78 rokov slovenský režisér, scenárista a pedagóg Stanislav Párnický. Začínal v divadle, nakrúcal televízne diela, neskôr aj celovečerné filmy pre kiná a svoje skúsenosti dlhé roky odovzdával adeptom filmového umenia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Hoci celovečerné filmy začal nakrúcať až po pracovných skúsenostiach v divadle a televízii, k filmu mal odjakživa blízko a jeho jednoznačný postoj znel, že „*réžia je len jedna a je nedeliteľná*“.

Stanislav Párnický sa narodil 11. apríla 1945 v Piešťanoch. V rokoch 1963 až 1971 vyštudoval odbor divadelnej réžie na Vysokej škole múzických umení (VŠMU) v Bratislave. Už počas štúdia zaujal divadelnými inscenáciami *Tiger a Stenotypisti*, *To je tá Finta* alebo *Kráľ Ubu*, ktoré získali ceny na festivaloch v zahraničí. V roku 1968 začal pracovať ako režisér Divadla SNP v Martine, kde režíroval diela Williama Shakespeara, Sławomira Mrożeka, ale aj Ivana Bukovčana a ďalších svetových i domácich autorov.

V 70. rokoch minulého storočia začal Párnický spolupracovať s Československou televíziou Bratislava, pričom naďalej ako hosťujúci režisér pôsobil v Slovenskom národnom divadle, Poetickom súbore Novej scény a v Divadle Andreja Bagara v Nitre. V hlavnej redakcii literárno-dramatických programov nakrútil televízne inscenácie *Švédska zápalka* (1971), *Americká tragédia 1 – 3* (1976), *Pravdu, nič len pravdu* (1977), *Večera* (1978), *Nedokončená partia* (1981), *Zvony* (1983), *Šťastie na dobierku* (1986), *Pustatina lásky* (1994), ale aj televízne filmy *Straty a nálezy 1 – 5* (1975), *Chlapec z majera* (1979), *Najatý klaun* (1980), *Zbožňovaná* (1980), *Pasca* (1981), *O mužoch, ženách a deťoch* (1984). „Párnický spolu s Miloslavom Lutherom a Jurajom Lihositom začínali menej hlučne ako ich predchodcovia, *Uhrova alebo Jakubiskova generácia*“, uviedol vo Film.sk pri príležitosti režisérových 70. narodenín filmový historik Richard Blech. Podľa neho „Párnický našiel svoju tvorivú platformu práve v televízii a už seriálom *Straty a nálezy* (podľa Jána Soloviča) z roku 1975 potvrdil svoju televízno-dramaturgickú invenciu.“

Od televíznej tvorby bol len krok k filmovej tvorbe pre kiná. Stanislav Párnický debutoval v roku 1985 filmom *Kára plná bolesti*. Rozprával v ňom príbeh dvoch priateľov žijúcich na okraji spoločnosti, ktorí aj pri ťažkom živote na slovenskej dedine počas druhej svetovej vojny snívajú o krajine plnej tepla, pokoja a hojnosti, bez vojny a utrpenia. O dva roky neskôr podľa rovnomenného románu Ladislava Balleka nakrútil svoj najoceňovanejší film *Južná pošta* (1987), v ktorom sa podľa Blecha „už naplno prejavila Párnického režijná skúsenosť, schopnosť vybrať a viesť hercov a navodiť atmosféru príbehu.“ Film sa odohráva v časoch povojnového obdobia na južnom Slovensku a retrospektívne sa v ňom v spomienkach štyridsaťročného spisovateľa odvíjajú prelomové chvíle detstva päťročného chlapca, ktorého svet je plný svojráznych postáv. „Pociťoval som subjektívnosť témy a snažil som sa, aby hrdinovia okrem literárnych odkazov boli aj niečím živí, aby boli obrazom doby, ktorá je kdesi mimo nás a nevieme sa jej dotknúť iným spôsobom len prostredníctvom spomienky,“ povedal o vzniku filmu režisér pre mesačník Film.sk. Neskôr Párnický podľa námetu a scenára herečky Milky Zimkovej nakrútil film *...kone na betóne* (1995), ktorý bol voľným pokračovaním Uhrovho filmu *Pásla kone na betóne* z roku 1982.

V neskoršom období Párnický nakrúcal filmové portréty pre televízny cyklus Tucet. V roku 2010 spolupracoval na televíznom seriáli *Nesmrtelní*, v roku 2011 nakrútil televízne filmy *Dušíčky seniorov* a *Čerešňový chlapec*, v roku 2013 televízny seriál *Kolonáda* a v roku 2016 televíznu rozprávku

Zomrel režisér Stanislav Párnický, nakrúcal pre film aj televíziu a svoje skúsenosti odovzdával mladým

Zázračný nos. Od roku 1977 pôsobil ako pedagóg VŠMU v Bratislave, v roku 1990 sa podieľal na vzniku jej Filmovej a televíznej fakulty. V rokoch 1989 – 1996 pôsobil ako prorektor VŠMU pre rozvoj, v rokoch 1996 – 1999 ako vedúci katedry filmovej a televíznej réžie a v rokoch 1999 – 2006 bol dekanom Filmovej a televíznej fakulty VŠMU. Stal sa docentom (1991) aj profesorom (1995). V roku 2017 získal cenu ministra kultúry SR za dlhodobý mimoriadne významný režijný prínos v oblasti audiovizíe. Má mnoho nasledovníkov, medzi nimi etablovaných režisérov Martina Šulíka, Matyáasa Priklera a mnohých ďalších, ktorým počas svojho pôsobenia na škole pomáhal v ich profesionálnom formovaní.

„Stanislav Párnický bol výnimočný pedagóg,“ hovorí Martin Šulík, ktorého Párnický viedol počas štúdia ako vedúci pedagóg. *„Svojich študentov nechcel formovať na svoj obraz, ale snažil sa rozvíjať ich osobnosť. Veril, že skutočný tvorca musí vychádzať zo seba, zo svojej životnej skúsenosti. Ako pedagóg nevnucoval svoje názory, ale skôr láskavo sprevádzal študentov na ich ceste. Vytvoril základné kontúry študijného programu filmovej réžie na VŠMU, ktoré štyridsať rokov rozvíjal a sú aktuálne dodnes.“*

Viac informácií o Stanislavovi Párnickom v databáze SK Cinema:

http://skcinema.sk/arl-sfu/sk/detail-sfu_un_auth-0003759-Parnicky-Stanislav-1945/

Slovenský filmový ústav

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizíe na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizíi č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizíe slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kina Lumière.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa vo svojej dramaturgii prioritne zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €. V roku 2020 spustilo online projekt Kino doma.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk